PRZESTRZEŃ HISTORII SZTUKI

# INSTRUKCJA DLA EDUKATORA

## PODSTAWA PROGRAMU

Przestrzeń Historii Sztuki jest komponentem warsztatów edukacyjnych: kształci język oglądu i opisu, porównywanie obiektów, argumentowanie i twórczą reinterpretację. Zestaw odpowiada czterem blokom tematycznym opisanym w projekcie.

## KTO KORZYSTA?

Wariant „Dzieci” stosuj z grupami młodszymi, a wariant „Młodzież” ze starszymi. Wiek nie jest sztywny: dostosuj liczbę pytań, tempo i formę odpowiedzi do potrzeb uczestników.

## PRZEBIEG JEDNEJ KARTY (OK. 35–50 MINUT)

1) 5–10 min – rozmowa i pojęcia; 2) 10 min – wspólne oglądanie wybranego przykładu; 3) 15–20 min – wykonanie zadań; 4) 5–10 min – podsumowanie i prezentacja.

## WYBÓR MATERIAŁU

Prowadzący dobiera faktycznie dostępne, legalnie wykorzystywane fotografie, reprodukcje lub przedmioty. Karty nie przypisują konkretnym obiektom w Sokołowsku autorów, dat ani funkcji bez potwierdzenia źródłowego.

## CO OCENIAMY?

Zwracaj uwagę na uważność obserwacji, poprawne użycie pojęć, rozdzielanie opisu od interpretacji, jakość argumentów, twórczą pracę i poszanowanie źródeł. Nie oceniamy wyłącznie estetyki rysunku.

## DOSTĘPNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Dopuszczaj odpowiedź ustną, dyktowaną lub rysunkową. Zapewnij czytelne reprodukcje, odpowiedni kontrast, możliwość przerw. Przed rejestracją wizerunku/głosu uzyskaj właściwe zgody; stosuj zasadę „pokaż – zapytaj – opublikuj”.

## REZULTATY

Uczestnicy tworzą słownik własnych pojęć (3–5 terminów), porównanie dwóch dzieł z pytaniem badawczym, hipotezy oraz krótkie podpisy i komentarze. Z tych prac można później stworzyć miniwystawę. Materiał edukacyjny • Sokołowsko 0

BLOK 1

DZIECI

# JAK PATRZEĆ NA DZIEŁO

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

**Linia**

**Kształt**

**Światło**

**Materiał**

## O POJĘCIACH

- Linia może prowadzić wzrok po obrazie.
- Kształt to zarys elementu.
- Światło sprawia, że niektóre miejsca są jaśniejsze.
- Materiał to tworzywo, z którego zrobiono obiekt.

## TRZY ZADANIA

1. Spójrz na obraz lub przedmiot. Narysuj jedną linię, którą zauważasz.

2. Podaj dwa kształty i jeden materiał, które widzisz.

3. Dokończ: „Widzę…”. Następnie napisz: „Moim zdaniem…”. Czy oba zdania znaczą to samo?

### NA ZAKOŃCZENIE

Powiedz drugiej osobie, które zdanie było obserwacją, a które Twoją opinią.

EFEKT PRACY: Trzy zdania opisu i jeden szkic.

BLOK 1

MŁODZIEŻ

# JAK PATRZEĆ NA DZIEŁO

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

- **Kompozycja**
- **Skala**
- **Faktura**
- **Interpretacja**
- **Materiał**

## O POJĘCIACH

- Kompozycja to sposób uporządkowania elementów dzieła.
- Skala dotyczy rozmiaru dzieła w stosunku do otoczenia lub odbiorcy.
- Interpretacja to propozycja znaczenia, którą należy uzasadnić obserwacjami.

## TRZY ZADANIA

1. Wybierz dzieło. Opisz bez ocen: materiał, kompozycję, światło i proporcje.

2. Zaproponuj dwie różne interpretacje. Dla każdej podaj szczegół widoczny w dziele jako argument.

3. Sformułuj jedno pytanie badawcze i dwie hipotezy, które można sprawdzić przez dalszy ogląd lub źródła.

### NA ZAKOŃCZENIE

Zaznacz zdanie, które jest opisem, i to, które jest interpretacją. Jakie dowody wspierają drugie?

**EFEKT PRACY** Notatka analityczna: opis, dwie hipotezy i pytanie.

BLOK 2

DZIECI

# SZTUKA I PRZESTRZEŃ

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

**Budynek**

**Funkcja**

**Elewacja**

**Detal**

## O POJĘCIACH

- Budynek służy ludziom i kształtuje miejsce.
- Funkcja to odpowiedź na pytanie, do czego coś służy.
- Elewacja to zewnętrzna ściana budynku.
- Detal to mały element, który warto zauważyć.

## TRZY ZADANIA

1. Na zdjęciu budynku wskaż wejście, okna i jeden detal.

2. Zgadnij, do czego mógł służyć budynek. Co na fotografii pomaga Ci tak myśleć?

3. Narysuj dwa warianty wejścia do tego samego budynku. Co się zmieniło?

### NA ZAKOŃCZENIE

Rozdziel „widzę” od „domyślam się”. Nie przypisuj daty ani funkcji bez źródła.

EFEKT PRACY

Szkic budynku z trzema podpisami.

BLOK 2

MŁODZIEŻ

# SZTUKA I PRZESTRZEŃ

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

- **Funkcja**
- **Styl**
- **Modernizacja**
- **Kontekst**
- **Architektura uzdrowiskowa**

## O POJĘCIACH

- Funkcja to sposób użytkowania przestrzeni.
- Modernizacja oznacza zmianę lub unowocześnienie obiektu.
- Kontekst to otoczenie historyczne, przestrzenne i społeczne.

## TRZY ZADANIA

1. Porównaj dwa ujęcia architektury uzdrowiskowej: funkcję, skalę, detal i relację budynku z otoczeniem.

2. Wskaż zmianę, która może świadczyć o modernizacji. Zapisz, czego nie da się ustalić bez dodatkowego

3. Zadaj jedno pytanie badawcze o związek funkcji ze stylem i sformułuj dwie możliwe odpowiedzi.

### NA ZAKOŃCZENIE

Czy estetyka budynku może zmieniać sposób, w jaki go używamy? Uzasadnij przykładami.

EFEKT PRACY

Krótkie porównanie i lista danych do sprawdzenia.

BLOK 3

DZIECI

# JĘZYKI MEDIÓW

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

**Obraz**

**Dźwięk**

**Ruch**

**Gest**

## O POJĘCIACH

- Obraz można oglądać.
- Dźwięku można słuchać.
- Ruch to zmiana położenia w czasie.
- Gest jest ruchem, który może przekazywać znaczenie.

## TRZY ZADANIA

1. Wybierz jeden kadr. Opowiedz, co dzieje się przed chwilą pokazaną na obrazie.

2. Do tego samego kadru wymyśl dwa różne dźwięki. Jak zmienią nastrój?

3. Ułóż z drugą osobą trzy bezpieczne gesty, które opowiedzą krótką historię.

### NA ZAKOŃCZENIE

W jaki sposób obraz i dźwięk mogą razem opowiadać tę samą historię?

**EFEKT PRACY** Miniscena lub trzy kadry z podpisami.

BLOK 3

MŁODZIEŻ

# JĘZYKI MEDIÓW

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

- **Medium**
- **Montaż**
- **Pejzaż dźwiękowy**
- **Kadr**
- **Performans**

## O POJĘCIACH

- Medium to sposób lub tworzywo przekazu artystycznego.
- Montaż zestawia fragmenty obrazu lub dźwięku, budując znaczenia.
- Performans to działanie artystyczne wykorzystujące obecność i czas.

## TRZY ZADANIA

1. Porównaj dwa kadry albo dwa fragmenty działań. Jak kolejność wpływa na znaczenie?

2. Przełóż fotografię na 20-sekundowy opis dźwiękowy lub serię bezpiecznych gestów. Zapisz, co się zmieniło.

3. Sformułuj pytanie badawcze o medium i dwie hipotezy. Wymień dowód, który pomógłby je sprawdzić.

### NA ZAKOŃCZENIE

Przed rejestracją dźwięku lub wizerunku uzyskaj zgodę; niczego nie publikuj automatycznie.

**EFEKT PRACY** Scenopis krótkiej etiudy i refleksja nad mediami.

BLOK 4

DZIECI

# ROZMOWA Z TRADYCJĄ

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

- **Tradycja**
- **Wzór**
- **Zmiana**
- **Szacunek**

## O POJĘCIACH

- Tradycja to praktyki i pomysły przekazywane między ludźmi.
- Wzór może powtarzać się na różnych przedmiotach.
- Zmiana może nadać znanej formie nowe zastosowanie.

## TRZY ZADANIA

1. Przyjrzyj się wzorowi wybranemu przez prowadzącego. Narysuj trzy jego cechy.

2. Zaprojektuj własny wzór, zmieniając jeden element.

3. Powiedz, skąd pochodził Twój pomysł. Jak można podziękować autorowi lub źródłu?

### NA ZAKOŃCZENIE

Czy nowy pomysł nadal przypomina dawny wzór? Co zachowałeś/aś, a co zmieniłeś/aś?

**EFEKT PRACY** Dwa szkice: źródło inspiracji i własna wersja.

BLOK 4

MŁODZIEŻ

# ROZMOWA Z TRADYCJĄ

## SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

- **Kanon**
- **Awangarda**
- **Reinterpretacja**
- **Dziedzictwo**
- **Atrybucja**

## O POJĘCIACH

- Kanon to zbiór dzieł lub rozwiązań uznawanych za szczególnie ważne w danej tradycji.
- Awangarda w sztuce poszukuje nowych środków i podważa utrwalone konwencje.
- Reinterpretacja to nowe odczytanie istniejącego motywu lub dzieła.

## TRZY ZADANIA

1. Porównaj znany motyw z jego współczesną reinterpretacją. Opisz to, co zostało zachowane i zmienione.

2. Zaprojektuj nową wersję motywu na inny nośnik. Wyjaśnij wybór materiału, formy i funkcji.

3. Napisz podpis ekspozycyjny: tytuł, autor (jeśli znany), źródło inspiracji, technika i komentarz. Nie przypisuj

### NA ZAKOŃCZENIE

Gdzie przebiega granica między inspiracją a bezrefleksyjnym kopiowaniem? Podaj argument.

**EFEKT PRACY** Projekt reinterpretacji i podpis kuratorski.